

Bruxelles, 14. svibnja 2024.
(OR. en)

9160/24

ECOFIN 491
SOC 316
BUDGET 31
STATIS 59

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	9159/24
Predmet:	Izazovi u pogledu fiskalne održivosti koji proizlaze iz starenja stanovništva – zaključci Vijeća (14. svibnja 2024.)

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o izazovima u pogledu fiskalne održivosti koji proizlaze iz starenja stanovništva kako ih je Vijeće odobrilo na 4023. sastanku održanom 14. svibnja 2024.

ZAKLJUČCI VIJEĆA O
IZAZOVIMA U POGLEDU FISKALNE ODRŽIVOSTI KOJI PROIZLAZE IZ STARENJA
STANOVNIŠTVA

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE:

1. UVIĐA da se predviđa da će se u narednim godinama stanovništvo EU-a početi smanjivati. Društva postaju sve starija jer se udio radno sposobnog stanovništva znatno smanjuje, dok se broj starijih osoba povećava. PRIMA NA ZNANJE heterogena kretanja u državama članicama, uključujući predviđeno povećanje broja stanovnika u nekoliko država članica, iako se očekuje da će sve države članice u određenoj mjeri starjeti;
2. NAGLAŠAVA da starenje stanovništva predstavlja velik izazov za dugoročnu održivost javnih financija, pogoršanu visokim udjelom javnog duga u nekoliko država članica, usporavanjem potencijalnog rasta i globalnom nesigurnošću koja negativno utječe na gospodarske izgleda. ISTIČE da bi strategija fiskalne politike trebala biti usmjerena na jačanje fiskalne održivosti, obnovu fiskalnih rezervi, postizanje većeg održivog rasta i jačanje otpornosti EU-a na buduće izazove;
3. POTVRĐUJE gospodarske i proračunske projekcije za države članice EU-a (2022. – 2070.) iz Izvješća o starenju stanovništva za 2024. koje su Odbor za ekonomsku politiku (i njegova Radna skupina za starenje stanovništva) i službe Komisije sastavili na temelju zajednički dogovorenih metodologija i pretpostavki. PRIMA NA ZNANJE da, u skladu s prethodnim izdanjima, projekcije u Izvješću o starenju stanovništva za 2024. obuhvaćaju javne rashode povezane sa starenjem stanovništva (mirovine, zdravstvena zaštita, dugotrajna skrb i obrazovanje);

4. ISTIČE glavne nalaze iz Izvješća o starenju stanovništva za 2024.:

- a) predviđa se da će se dugoročno omjer ovisnosti starijih osoba u EU-u oštro povećati: dok su trenutačno za svaku osobu stariju od 65 godina prisutne tri radno sposobne osobe, do 2070. bit će ih manje od dvije. Naredne godine obilježit će činjenica da će generacija *baby boomera* doseći dob za umirovljenje. Osim toga, stalno produljenje očekivanog životnog vijeka doprinosi sve većem udjelu umirovljenika, među ostalim i s obzirom na znatnu razliku između zakonske i stvarne dobi za umirovljenje u mnogim državama članicama. Stope plodnosti i dalje su znatno niže od stope prirodne zamjene, a predviđa se da povećanje sudjelovanja na tržištu rada i pozitivni neto migracijski tokovi neće biti dovoljni za nadoknadu ukupnog smanjenja radno sposobnog stanovništva;
- b) očekivano smanjenje radno sposobnog stanovništva znači da će dugoročno povećanja produktivnosti postati jedini pokretač potencijalnog rasta BDP-a. U EU-u u cjelini predviđa se da će prosječna godišnja stopa potencijalnog rasta BDP-a u razdoblju 2022. – 2070. iznositi 1,3 %;
- c) na temelju osnovnih pretpostavki predviđa se da će ukupni javni rashodi povezani sa starenjem stanovništva porasti s 24,4 % BDP-a u 2022. na 25,6 % BDP-a do 2070. za EU u cjelini, pri čemu se većina tog povećanja očekuje do 2045., a zatim će se uglavnom stabilizirati, posebno s obzirom na temeljni demografski razvoj. Međutim, ta se predviđanja znatno razlikuju među državama članicama, pri čemu se za 17 država članica predviđa povećanje iznad prosjeka EU-a. Predviđa se da će u devet država članica ukupni rashodi povezani sa starenjem do 2070. biti iznad prosjeka EU-a. Gotovo univerzalni porast rashoda za zdravstvenu skrb i dugotrajnu skrb doprinosi predviđenom povećanju. Predviđa se i rast rashoda za mirovine u većini država članica. Smanjenje omjerâ mirovine i plaće u mnogim državama članicama ublažava ukupno povećanje;

d) kako bi se uzela u obzir znatna nesigurnost u pogledu dugog razdoblja projekcije, Izvješće o starenju stanovništva za 2024. sadržava nekoliko alternativnih scenarija. Konkretno, stabiliziranje omjera mirovine i plaće stvorilo bi velik pritisak na rast rashoda za mirovine u nekoliko država članica. Nadalje, niža stopa rasta produktivnosti podrazumijevala bi manje dinamičan rast BDP-a, čime bi se povećao udio rashoda povezanih sa starenjem stanovništva u odnosu na BDP. Osim toga, scenarij rizika za zdravstvenu i dugotrajnu skrb, uzimajući u obzir nedemografske čimbenike povezane s tehnološkim napretkom i uzlaznom konvergencijom troškova i pokrivenosti, dovodi i do znatno većih pritisaka na javnu potrošnju. U većini država članica ti scenariji pokazuju da bi javni rashodi povezani sa starenjem stanovništva mogli porasti znatno više nego što je predviđeno na temelju polazne vrijednosti. S druge strane, pozitivnija gospodarska ili demografska kretanja podrazumijevala bi manje relativno opterećenje za javne financije;

5. PONOVRNO POTVRĐUJE potrebu za daljnjim rješavanjem gospodarskih i proračunskih posljedica starenja stanovništva, među ostalim usvajanjem dobrih javnih financija, povećanjem produktivnosti i stopa sudjelovanja i zaposlenosti te prilagodbom mirovinskog i zdravstvenog sustava te sustava dugotrajne skrbi tim izazovima. POZIVA države članice da provedu povezane preporuke za pojedine zemlje iz europskog semestra, među ostalim u kontekstu Mehanizma za oporavak i otpornost;
6. POZDRAVLJA činjenicu da su mirovinske reforme u nekoliko zemalja u posljednjem desetljeću doprinijele ograničavanju dinamike javnih rashoda, povećanju stvarne dobi za umirovljenje i jačanju prihodovne strane mirovinskih sustava. NAGLAŠAVA važnost cjelovitog sagledavanja politika, uzimajući u obzir i financijsku održivost i socijalnu primjerenost mirovinskih sustava. U tom je smislu predstojeće Izvješće o primjerenosti mirovina za 2024. dopuna Izvješću o starenju stanovništva za 2024. ISTIČE potrebu za daljnjim koracima država članica u različitoj mjeri, uključujući podizanje stvarne dobi za umirovljenje i jačanje elemenata održivosti u mirovinskom sustavu. NAGLAŠAVA da se povezivanjem dobi za umirovljenje s očekivanim životnim vijekom znatno poboljšava dugoročna održivost javnih financija u projekcijama iz Izvješća o starenju stanovništva. POZIVA države članice da izbjegavaju poništavanje već donesenih reformi za povećanje održivosti;

7. POZDRAVLJA činjenicu da se reformom okvira gospodarskog upravljanja, usredotočujući se na održivo usmjeravanje javnog duga, projekcije troškova starenja stanovništva uključuju u srednjoročne fiskalno-strukturne planove država članica i povećava njihova važnost u fiskalnom nadzoru. POZIVA Komisiju da nalaze Izvješća o starenju stanovništva za 2024. uključi u relevantna područja koordinacije gospodarske i fiskalne politike u EU-u;
 8. POZDRAVLJA činjenicu da Eurostat i dalje pravodobno izrađuje projekcije stanovništva i NAGLAŠAVA važnost razmjena s nacionalnim zavodima za statistiku u tom pogledu, uz potpuno poštovanje njihove neovisnosti i neovisnosti Eurostata;
 9. POZIVA Odbor za ekonomsku politiku i Komisiju da na temelju novih demografskih projekcija koje će Eurostat dostaviti najkasnije do ožujka 2026. ažuriraju svoju analizu gospodarskih i proračunskih posljedica starenja stanovništva do jeseni 2027.
-